

Når tenåringen helst vil være hjemme: **HJELP – må vi på ferie?**

Tenåringene vil reise langt og oppleve nye ting, men mor og far vil på hytta som vanlig. Hvordan får man da til en hyggelig familieferie?

Av **Ingvill Bryn Rambøl** Foto: **Inger Marie Grini**

♦ – En lang ferie i USA, der vi kan kjøre rundt og se masse fint, sier Hege. – En tur til litt varmere strøk, med sandstrand og godt, varmt vann, sier Ida.

De to tenåringsøstrene vet hva slags sommerferie de drømmer om. Men det blir hytta på Sandøya utenfor Tvedestrand i år også. Der har familien Guttormsen feriert hvert år, i pappa Oves barndomshjem. Hele sommerhal-

året går helgeturene dit, og når skoleferien begynner, reiser mamma Gro og jentene ned og tilbringer to lange feriemåneder i sørlandsidyllen. Ofte er det venner på besøk på hytta, og jentene kjenner mange jevnaldrende i nærheten. Så det har ikke vært kjedelig å være der. Ikke før for noen få år siden. Plutselig ville ikke jentene være med. De hadde venner som reiste til Syden i feriene og syntes dét hørt

HAR MED VENNINGEN: Venninnen Helene Solbakken De Waard (14 ½) får være med Hege Guttormsen (15) på hytta denne helgen. I bakgrunnen storesøster Ida (17) med hunden Tiffy, og foreldrene Gro og Ove Guttormsen.

mer spennende ut. Og etter hvert som de ble eldre spurte de om de ikke kunne få være igjen hjemme i Oslo i stedet for å reise til Sandøya.

– Familieferier er et hett tema i den fasen da ungdommene begynner å rive seg løs fra foreldrene, sier barnepsykolog Willy-Tore Mørch. – Mellom ungdom i 15–16-årsalderen og foreldre er det klart det er reelle interessekonflikter. Men mange av konfliktenes rundt slike temaer kan forebygges hvis man bare snakker ordentlig sammen, tror Mørch.

– Det er viktig at man ikke tar den diskusjonen kvelden før man drar på hytta. Hele familien bør sette seg ned og planlegge ferien i god tid. Målet er ikke at foreldrene får trumfet igjennom sitt syn, men at ungdommen også får noe igjen. Kanskje kan de voksne strekke seg litt når det gjelder aktiviteter på hytta. Kjøpe med en ny film eller et nytt spill, ha med en kamerat, eller planlegge turer til steder eller byer i nærheten som ungdommen synes er mer spennende. Foreldrene må også være villige til å ofre noen av sine preferanser, sier Willy-Tore Mørch.

Men hva hvis tenåringen har helt andre – og urealistiske – ferieønsker? Hvis dyre utenlandsreiser er det eneste som frister? Skal vi da gi oss inn på å kjøpslå med tenåringen vår, og si at ”hvis du blir med på hytta i år, kan vi dra til Syden neste år”?

– Det kan være en løsning å gå inn på slike avtaler, men da må de for all del ikke ha form av bestikkelser. Det må ikke være ungdommens sinne eller mas som fører til at de får det som de vil. Men hvis foreldrene ikke synes det er for dyrt eller urimelig, går det jo an å si at ”vi har bestemt oss for å dra på hytta i år også, og du må være med. Men for å vise

Willy-Tore Mørchs råd til ferieplanleggingen:

- Start planleggingen tidlig
- Gi noe tilbake til ungdommen
- Unngå bestikkelser

at vi setter pris på at du blir med, kan vi ta en helgetur til utlandet i slutten av ferien”.

Professoren har ikke noe entydig svar på spørsmålet om når en tenåringer er gammel nok til å være hjemme alene i ferien. Det kommer an på hvor modent barnet er, og hvordan tillitsforholdet mellom foreldre og barn er. Først ved myndighetsalder er det uomtvistelig at ungdommen kan velge selv, mener han. – Barn har rett til å bli hørt, men før det er myndig er det ingen tvil om at det er foreldrene som må bestemme. Det å være hjemme alene er et stort ansvar, kanskje for stort for en som bare har en 15–16-års erfaringsbakgrunn. De skal jo forvalte både sitt eget liv og familiens hjem.

Gro Guttormsen har aldri vært i tvil om hva svaret på jentenes ønske om å være alene hjemme måtte bli.

– Jeg synes de er for unge til å være alene. De sier de kan klare seg selv, og jeg tror på mange måter de har rett i det. Men hva hvis det skjedde noe? Hvis en av dem ble syke eller det skjedde en ulykke, er jeg i tvil om de har

IKKE I TVIL: Døtrene mine er for unge til å være alene hjemme, mener Gro Guttormsen. Hunden Tiffy er alltid med på hytta.

nok erfaring til å klare å takle det. En annen ting er at Facebook og mobiltelefoner gjør at rykter om ungdom som er alene hjemme spres raskt, og vi har jo alle lest om hjemmealene-fester som har tatt fullstendig av. Jeg tenker alltid det verste, og vil heller være føre var enn etter snar, sier Gro. Derfor har ikke jentene noe valg. Når foreldrene drar på hytta må de være med. Da har løsningen ofte vært å invitere med venner. Huset på Sandøya har plass til mange, og der har det vært åtte–ni jenter samtidig. Den forsommer-fredagen vi møter familien på vei ut døra, er det Hege som har med seg en venninne. Slik blir helgen litt kortere, og savnet av byen og nærmiljøet ikke så stort. Men til sommeren blir det et problem. Begge jentene har nemlig fått seg sommerjobb i begynnelsen av ferien, så vanen med å flytte sørover ved skoleslutt blir brutt.

– Jeg og hunden får kanskje reise alene i år, sier Gro vemodig. – Men når Ove tar ferie og reiser nedover, må de bli med.

Og hva sier de to jentene som drømte om USA-ferie og Syden-tur til det?

– Vi er kanskje litt sure i starten, men så går det over, sier Hege. – Vi er jo så vant til å være der nede. ♦

Snakk om drømmene!

Samle familien rundt et bord og la alle fortelle om sin feriedrøm! Det er rådet fra ungdomscoach Petra Røise.

– Konflikter mellom voksne og barn handler ofte om at de ikke forstår hverandre. De kan bli så låst i sine standpunkter at de bare ønsker å få rett, og glemmer å ivareta relasjonen de har til hverandre. Hvis vi bare klarer å velge en mer konstruktiv tilnæringsmåte, og sette oss ned og være nysgjerrige på hvordan ungdommen tenker, vil vi forstå barnet vårt bedre, sier sosionom og ungdomscoach Petra Røise. Slik er det med ferieplanlegging også.

– Gjør en øvelse, foreslår Petra. – La alle i familien, både barn og voksne, beskrive sin drømmedag i ferien. Det er en god øvelse å sette ord på sine behov, og når de

blir lyttet til får barna følelsen av å bli sett og tatt på alvor.

**Ungdomscoach
Petra Røise**

Men hvordan unngå at ungdommen får følelsen av å bli hørt, men ikke tatt hensyn til? Hvis foreldrene likevel har bestemt hvor ferien skal gå og hva den skal koste, vil det vel være lite rom for påvirkning?

– Målet med en slik øvelse må være å finne ut hva ungdommen trenger for å ha det bra på ferie. Spør hva barnet ditt drømmer om å gjøre og hva det er med denne aktiviteten som er så bra. Kanskje er det mulig å fylle noen av ønskene eller behovene innenfor de rammene som allerede er lagt for ferien? Hvis drømmeferien er en

shoppingtur til Paris med venninnen, så kanskje venninnen kan komme på besøk på hytta og de to ungdommene kan dra på shopping i nærmeste by sammen?

En slik samtale der både foreldre og barn forteller om sine ønsker og behov er ikke bare nøkkelen til en vellykket familie-ferie, tror Petra Røise. Det er også en måte å bli bedre kjent med hverandre på.

– Foreldrene lærer ungdommene bedre å kjenne ved å lytte til dem, og når ungdommene må sette ord på sine egne behov lærer de også seg selv bedre å kjenne. Det er også viktig at foreldrene er tydelige på at de har egne behov og ønsker. Men foreldre skal ikke være så redde for at en slik diskusjon ender med at de må kjøpe en dyr flybillett til USA for å glede tenåringen sin. Foreldrene sitter uansett med makten og pengene. Som foreldre har vi ingenting å tape på å ta med barna våre på råd, men alt å vinne. Vi lærer ungdommene våre bedre å kjenne, og vi får mer fornøyde ungdommer med oss på ferie!